

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Bwrdd Iechyd Prifysgol
Betsi Cadwaladr
University Health Board

Grŵp Rhaglen Glinigol Merched
Ysbyty Gwynedd Ffordd Penrhos, Bangor
Gwynedd LL57 2PW

Women's Clinical Programme Group
Ysbyty Gwynedd Hospital
Penrhos Road, Bangor, Gwynedd LL57 2PW

Mr Mark Drakeford AM
Cadeirydd yr Pwyllgor Iechyd a Gofal
Cymdeithasol
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1NA

Annwyl Mr Mark Drakeford,

Parthed: Ymchwiliad Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol Cynulliad Cenedlaethol Cymru i mewn i farw-enedigaethau yng Nghymru.

Ar ran Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, hoffwn ddiolch am y cyfle hwn i gyflawni tystiolaeth ysgrifenedig ar gyfer ymchwiliad Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol Cymru i mewn i farw-enedigaethau yng Nghymru.

Fel y Pennaeth Staff Cysylltiol ar gyfer Gwasanaethau Merched a Phennaeth Bydwreigiaeth, rwyf yn amgau cynllun gweithredu lleol a ddatblygwyd i leihau nifer yr achosion o farw-enedigaethau yng Ngogledd Cymru. Cafodd y ddogfen hon ei chydgasglu o ddeunydd a ddarparwyd gan gydweithwyr ar draws Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr a Thîm Iechyd Cyhoeddus Gogledd Cymru.

Os bydd angen unrhyw fanylion neu eglurhad pellach arnoch, mae croeso i chi gysylltu â mi.

Yr eiddoch yn gywir,

Fiona Giraud
Pennaeth Staff Cysylltiol – Nyrsio a Bydwreigiaeth
Associate Chief of Staff – Nursing and Midwifery

Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr
Tystiolaeth ar gyfer ymchwiliad Pwyllgor Iechyd a Gofal Cymdeithasol Cynulliad Cenedlaethol Cymru i mewn i farw-enedigaethau yng Nghymru

Mesurau Atal 'Achub y Blaen'

Elfennau/Ffactorau Risg sy'n Hysbys	Bwriad	Cynllun	Cynnydd
Gofal cyn beichiogi ar gyfer Cyflyrau Meddygol penodol yn cael eu blaenoriaethu	Mae babanod yn cael eu geni'n iach	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Adolygiad cyflawn o ddarpariaeth gyfredol cefnogaeth a chyngor cyn beichiogi ar draws Gogledd Cymru mewn partneriaeth â chydweithwyr Iechyd Cyhoeddus Lleol. ▪ Datblygu Cynllun Gweithredu i roi argymhellion ar waith. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mae adolygiad a chrynodeb o argymhellion wedi cael eu cwblhau.
Gordewdra yn ystod Beichiogrwydd	Mae babanod yn cael eu geni'n iach	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Datblygu Llwybr Gordewdra Gogledd Cymru. ▪ Datblygu cynigiad ar gyfer mynediad ar sail ardal leol at wasanaethau ar gyfer rheoli pwysau. ▪ Adeiladu gallu cymunedau i gefnogi bwyta'n iach ac atal diffyg maeth trwy alluogi staff cymunedol i weithio mewn partneriaeth ag asiantaethau eraill. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mae'r Bwrdd Iechyd wedi blaenoriaethu'r Llwybr Gordewdra Mamolaeth. ▪ Lanswyd Llwybr fel dogfen yn y Gynhadledd Iechyd Cyhoeddus Tadolaeth Lleol yng Ngogledd Cymru ar 3.5.12
Ysmygu	Mae babanod yn cael eu geni'n iach	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rhoi Cynllun Rheoli Tybaco BIPBC ar waith - sy'n nodi elfennau sy'n ymwneud â rhoi'r gorau i ysmygu yn ystod beichiogrwydd. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bellach mae 40% o Fydwragedd Cymunedol wedi cael eu hyfforddi i ddarparu cefnogaeth rhoi'r gorau i ysmygu - negeseuon ymyrraeth gynnar ▪ a mynd ati i ddangos y ffordd i

Elfennau/Ffactorau Risg sy'n Hysbys	Bwriad	Cynllun	Cynnydd
			<p>ferched i Wasanaethau Rhoi'r Gorau i Ysmygu Cymru.</p> <ul style="list-style-type: none"> Bydd profi Carbon Monocsid yn ystod beichiogrwydd yn cael ei roi ar beilot yn ardal y Fflint.
Merched sy'n byw mewn ardaloedd o Amddifadedd Cymdeithasol	Mae babanod yn cael eu geni'n iach	Mae ymwneud parhaus yn bodoli â datblygiad prosiect Teuluoedd yn Gyntaf ac â phrosiectau penodol e.e. mentrau Dechrau'n Deg yn y Gymuned.	Adolygiad parhaus o ddarpariaeth yng ngoleuni anghenion y boblogaeth sy'n cael eu cyrchu bob blwyddyn.
Merched o grwpiau ethnig lleiafrifol	Mae babanod yn cael eu geni'n iach	<ul style="list-style-type: none"> Cyfarwyddyd NICE am Beichiogrwydd a Ffactorau Cymdeithasol Cymhleth yn cael eu rhoi ar waith mewn canllawiau ymarfer lleol. 	<ul style="list-style-type: none"> Mae Cyfarwyddyd NICE wedi cael ei integreiddio mewn polisïau ac ymarfer lleol. Adolygiad o Wasanaethau Mamolaeth, Newydd-anedig, Paediatrig ac Iechyd Plant Lleol - argymhellion yn adlewyrchu anghenion y boblogaeth leol.
Mamau yn eu harddegau	Mae babanod yn cael eu geni'n iach	<ul style="list-style-type: none"> Gweithio mewn partneriaethau ag Iechyd Cyhoeddus Cymru i gyflwyno'r prosiect LARC. Gweithio mewn partneriaeth â Grŵp Rhaglen Glinigol Plant a Phobl Ifanc i ddatblygu mynediad cyfartal at addysg rhyw a pherthnasau mewn ysgolion ar draws Gogledd Cymru. Bydwraig Beichiogrwydd yn ystod yr Ardegau mewn swydd. 	<ul style="list-style-type: none"> Cyflwyno'r prosiect yn lleol yn y cyfnod cynllunio. Yn barhaus.
Alcohol	Mae babanod yn cael eu geni'n iach	<ul style="list-style-type: none"> Mewn partneriaeth ag Iechyd Cyhoeddus Cymru lleol, adolygu tystiolaeth i ddarparu gwybodaeth ar gyfer dull systematig a chydlynol o fynd i'r afael â Chamddefnyddio Alcohol a Sylweddau yn ystod 	<ul style="list-style-type: none"> Datblygiadau cenedlaethol wedi'u nodi o fewn Iechyd Cyhoeddus. Darpariaeth leol negeseuon allweddol i ferched

Elfennau/Ffactorau Risg sy'n Hysbys	Bwriad	Cynllun	Cynnydd
		beichiogrwydd, a'i ddatblygu – yn gysylltiedig â gwaith Sefydliad Iechyd y Cyhoedd.	yn barhaus fel gofal fel mater o drefn.

Ymarfer ar Sail Tystiolaeth - Atal Cyn Geni

Cyfarwyddyd/Ymarfer	Bwriad	Cynnydd
“Antenatal Care Guidance: routine care for healthy pregnant women” NICE.	Mae babanod yn cael eu geni'n iach	<ul style="list-style-type: none"> Mae Cyfarwyddyd ac ymarfer lleol wedi'u seilio ar y canllawiau hyn. Mae archwiliadau rheolaidd yn cael eu cynnal i sicrhau bod gofal yn adlewyrchu cyfarwyddyd. Mae beichiogrwydd sydd â risg o gymhlethdodau a marw-enedigaethau yn cael eu nodi ar adeg bwcio ac mae'r risg yn cael ei hasesu yn barhaus yn ystod y beichiogrwydd ac yn ystod pob cyswllt clinigol - ac mae merched risg uchel yn cael eu cyfeirio yn briodol i'r Tîm Obstetrig neu asiantaethau/timau meddygol eraill perthnasol yn unol ag anghenion clinigol. Yna bydd gofal yn cael ei gydlynu gan y fydwaig a enwyd yn unol â “Midwifery 20:20”. Yna bydd Cynlluniau Gofal arbennig yn cael eu datblygu i gynyddu lles gymaint â phosibl a lleihau risg yn unol â chyfarwyddyd a seiliwyd ar dystiolaeth leol. Mae hanes blaenorol cymhlethdodau beichiogrwydd a marw-enedigaethau yn cael eu cyfeirio i'r tîm obstetrig a chytunir ar gynllun penodol â threfniadau monitro.
Cyfarwyddyd a Phrotocolau Sgrinio Cyn Geni Cymru.	Mae babanod yn cael eu geni'n iach	Mae BIPBC yn cydymffurfio â Safonau a Chyfarwyddyd Cenedlaethol SCG Cymru. Mae safonau a chydymffurfiad yn cael eu monitro bob chwarter.
Sgrinio Twf Ffetws	Mae babanod yn cael eu geni'n iach	Mae polisïau/cyfarwyddyd ac ymarfer lleol yn adlewyrchu canllawiau Gofal Cyn Geni NICE o ran mesur uchder y ffwndis

		symffysis. Mae unrhyw wyriad yn cael ei gyfeirio yn briodol ar gyfer asesiad pellach o angen a monitro.
Lleihad mewn Symudiadau'r Ffetws (RFM) Cyflwyniad RCOG – “Green-top Guideline 57 – Reduced Fetal Movements”.	Mae babanod yn cael eu geni'n iach	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mae gwybodaeth ar gyfer staff a chleifion wedi cael ei chyhoeddi yn y flwyddyn ddiwethaf parthed rheoli RFM. ▪ Mae llwybr/cyfarwyddyd lleol ar gyfer rheoli RFM ar sail cyfarwyddyd y RCOG wedi cael ei ddatblygu ac ar hyn o bryd mae allan ar gyfer ymgynghori cyn ei ddilysu. ▪ Hefyd mae taflenni gwybodaeth i gleifion sy'n adlewyrchu cyfarwyddyd y RCOG wedi cael eu datblygu ac maent yn aros am gymeradwyaeth derfynol.

Mecanweithiau Monitro/Adrodd ar gyfer marw-enedigaethau.

- Adroddir i LIC am bob genedigaeth fyw a marw-enedigaeth fel crynodeb chwarterol gorfodol ar y QSI.
- Adroddir i Arolwg Amenedigol Cymru Gyfan am bob marw-enedigaeth.
- Adroddir i Fwrdd GRhG Merched bob mis am farw-enedigaethau ar Ddangosfwrdd Mamolaeth y RCOG.
- Adolygir pob marw-enedigaeth yn fewnol gan y GRhG Merched a bydd gwersi a ddysgwyd yn cael eu rhannu ar draws y gwasanaeth.
- Adroddir i LIC am bob marw-enedigaeth mewn-enedigol a bydd SIR priodol yn cael ei gynnwll. Bydd y GRhG Merched yn monitro argymhellion a chynlluniau gweithredu unrhyw ddysgu, gan y Grŵp Diogelwch Cleifion lleol, yn y Bwrdd Iechyd a bydd newyddion diweddaraf yn cael ei ddarparu yn syth i LIC yn unol â'r amserlen.

Datblygiadau Cenedlaethol – 1000 o Fywydau – Ymarfer Cwmpasu Grŵp Gwaith Cenedlaethol Marw-Enedigaeth

- Bydd Arweinydd BIPBC yn cael ei nodi i arwain y gwaith hwn ac adrodd yn ôl i'r ymarfer cwmpasu.